

PREŽIN PRI ŠTORAH(Proschin), Filiala, posvečena Janezu Krstniku.

1.

Fara Teharje.

Orientacija pravilna. Leži na strmi, deloma umetno utrjeni skali v n. viš. 508 m.

Viri in literatura: ~~Idr.~~ Orožen: Bistum und Diözese Lavant III. Dekanat Saunien, Maribor 1880; Farna kronika in inventarji teharske fаре, prepis ~~h~~ breva iz l. 1525.

Cerkev sestavljajo: kampanile oktogonalne oblike, spredaj širša in zadaj ožja ladja, za malenkost ožji, plitvo tristrano zaključeni ~~ptx~~ presbiterij ter lev~~o~~ prizidana zakristija. Gradnja je kamenita, ometana. Stolpova streha je laternasta, pločevinasta; ladje in presbiterija sedlasta, zakristija pultasta, deloma opečna, deloma škriljeva.

Zunanjščina: Oktogonalni kampanile, okrašen na robovih s pilastri, stojⁱⁱ na ločeni skali. Vhodni portal je polkrožen. V vsaki stranici se nahaja zgoraj polkrožno zaključena lina. Nad vzhodno je letnica: 1794. K ladji i- nemu pročelju vodi 5 polkrožnih stopnic. Portal je peščenčev, podboji z isklesanimi dorskimi pilastri so zgoraj konkavno izbočeni. Nad njimi je trojna profilirana greda z napisom: AMEN DICO VOBIS NON SUREXIT INTER NATOS/ MULIERUM MAIOR JOANNE BAPTISTAS MATH: JJ. Nad portalom segmentno okno, na vsaki strani vdolbina, v trikotnem čelu detaljasta odprtina. Na levi podpira pročelje podpornik. V ožjem delu ladje sta desno 2, levo pa 1 pravokotno okno. Enako okno ima presbiterijeva desna podolžnica. Nad presbiterijem se nahaja dekorativen stolpič s čebulasto streho.

Notranjščina: Tlak kamenit. Okoli vse cerkve se vije šibek venčni ~~videc~~. Raven strop je okrašen z 2 medaljonoma. Pevski kor počiva na 2 slopih

in 3 lokih. Slavolok je polkrožen. Presbiterij je apsidalno zaključen, kotni polslopi so med seboj zvezani z loki, nad katerimi se dviga kupola. Levo vodi preprost vhod v dvodelno zakristijo. Na apsidalnem zaključku vidni sledovi iluzionistične slikarije oltarnega nastavka.

Oprava: Glavni oltar je umetnostno nepomemben. Je iz 2. pol. 19. stol. Organe so iz 17. stol., a jih je Naraks l. 1889. popravil.

Oprema: Večna luč je krasno rokokojsko delo iz 2. pol. 18. stol.

Monstranca je Schreinerjevo delo iz l. 1858.

Banderni slike Lovrenca-Martina in Janeza-Ane so rokodelski izdelki 2. pol. 19. stol.

Zvonik: Ima dvojno leseno nadstropje ter 3 zvonove. Dva sta KID-ova iz l. 1923, eden pa ima napis: NICOLAUS BOSET ~~XXX~~ CILLEAE ME FUDIT ANNO 1689.

Resume: Cerkev se nahaja na mestu, kjer je nekoč stal grad Prožin. Na grad spominja umetna obdelava skale ter jarek na zapadu. Morda je tudi kaka eskarpa še od starega gradu. Vsekakor ^{so} na grad med leti 1342 in 1346 kupili Celjani in ga podrli. Cerkev je ~~kihxxx~~ bila postavljena ca 1500 in se 1525 prvič omenja. Obsegala je kratek obokan presbiterij in stari del ladje, ki je imela tabulant. Konec 17. stol. so ladjo podaljšali proti zapadu za širši del ter jo pokrili s tabulatom. Konec 18. stol. so barokizirali presbiterij in zgradili sedanji zvonik, ki nosi letnico 1794. V 19. stol enkrat so namestili v ladji sedanji strop, ki kaže na l. pol. 19. stol.

PREŽIN PRI ŠTORAH (Proschin), Filiala, posvečena Janezu Krstniku

3.

Okolica: Okolica cerkve je zelo lepa, nekoliko samotno romanitična.

Konsrevatorske opombe: Strop in strešno ograjenje je slabo in streha močno zamaka.

J. Curk, Celjska topografija, rkp. str.36, 36', (zapiski 1956).